

OPONENTSKÝ POSUDEK

na habilitační práci **MUDr. Alexandry Bražinové, Ph.D., MPH** (Trnavská Univerzita, SK):

„*Epidemiologické prístupy k hodnoteniu výskytu úrazov mozgu – dizajn, limitácie, využitie*“.

Habilitační práce

Formální stránka práce

Habilitační práce MUDr. Alexandry Bražinové, Ph.D., MPH, která byla předložena k posouzení, představuje 80 stran textu a 8 příloh tvořených publikovanými články, v rozsahu dalších 162 stran.

Podkladem habilitačního spisu je tudíž 8 již publikovaných prací autorky spisu, zabývajících se problematikou úrazů mozku převážně z pohledu epidemiologické metodologie, se všemi jejími klady i nedostatky.

Práce je přehledně členěna do pěti kapitol + seznam použité literatury a přílohy. V úvodu habilitační práce vysvětluje autorka svůj záměr popsat nejčastěji používané přístupy v epidemiologickém hodnocení výskytu úrazů mozku včetně vlivu existujících limitací na výpovědní hodnoty získaných informací a možnosti jejich využití jak ve veřejném zdravotnictví, tak pro formulaci opatření namířených ke zlepšení stávající situace.

Své odborné zaměření na epidemiologii úrazů mozku autorka datuje do roku 2003, kdy začala její systematická spolupráce s výzkumnou nadací INRO (International Neurotrauma Research Organization, Vídeň, Rakousko) a která úspěšně pokračuje i nadále.

V první kapitole se autorka věnuje deskriptivní epidemiologii úrazů mozku a komentuje výrazně rozdílnou incidenci, mortalitu, trendy a jejich měnící se strukturu v různých částech světa, v Evropě a ve Slovenské republice.

Druhá kapitola se zaměřuje na design (český pravopis zatím termín dizajn nezná) epidemiologického hodnocení výskytu úrazů mozku.

Zde autorka popisuje třídění typů designu epidemiologického hodnocení podle náročnosti provedení studie a podle výpovědní hodnoty dosažených výsledků. V této kapitole taky

popisuje současnou strategii výzkumu úrazů mozku, kde je kladen důraz na mezinárodní multidisciplinární přístup ve prospěch společných standardů a jednotného kódování. Zde také autorka stručně představuje 3 v současnosti realizované iniciativy v problematice výzkumu úrazů mozku (InTBIR, CENTER-TBI a TRACK-TBI).

Ve třetí a nejobsáhlejší kapitole autorka uvádí limitace výsledků epidemiologického hodnocení výskytu úrazů mozku hodnocením metodologické kvality studií pomocí MORE – metodologického hodnocení observačního výzkumu použitím jeho kontrolního seznamu. Dále probírá úskalí správné definice „případu“ úrazu mozku, jak z topografického tak i klinického hlediska, která se rozvojem zobrazovacích technik a analýzou citlivých biomarkerů neustále vyvíjí. Významnou limitaci představuje nejednotnost v používání klasifikačních kódovacích systémů jak případu, tak i závažnosti úrazu mozku s nemožností adekvátního mezinárodního srovnání. V další části této kapitoly autorka podrobně rozebírá dopad těchto limitací na specifické ukazatele nemocnosti a úmrtnosti na úrazy mozku v populaci (incidenci, prevalenci postižení, úmrtnost a smrtlost).

Čtvrtá kapitola se věnuje využití epidemiologického hodnocení výskytu úrazů mozku, zejména možnostem účinné prevence jak aktivními tak i pasivními aktivitami. Dále zde autorka zmiňuje a vysvětluje nový přístup k prevenci, diagnostice a léčbě „precizní medicína“, který má u úrazů mozku široké uplatnění.

Vzhledem ke geografické různosti léčby úrazů mozku jak mezinárodně tak i v rámci jedné země, autorka doporučuje aplikovat tzv. „výzkum poměrné účinnosti“, který porovnává pozitivní i negativní stránky jednotlivých klinických postupů používaných v diagnostice, terapii a monitoringu určitých patologických stavů a který má v problematice úrazů mozku velký potenciál. Dále zde autorka zdůrazňuje význam predikce výsledků pacienta, které využívají prognostické modelování, využívající základní prediktory výsledků pacienta po úraze mozku, na které logicky navazuje tvorba klinických směrnic, neboli „Clinical Guidelines“. Kapitola končí hodnocením zátěže po úraze mozku, jako jsou dlouhodobé tělesné, kognitivní, psychické následky a smrt, jako nejzávažnější důsledek úrazu.

V závěrečné páté kapitole formuluje autorka spisovně doporučení pro design epidemiologického hodnocení výskytu úrazu mozku, s cílem dosáhnout mezinárodní standardizace v monitorování těchto úrazů v populaci.

Habilitační práce je podložena studiem 125 titulů biografie, které zahrnují jak obecnější principy epidemiologické metodologie, tak zejména široké spektrum publikací speciálně zaměřených na tuto oblast. Naprostá většina uvedených publikací jsou publikace z posledních let.

Z formálního hlediska nemám k práci připomínky, naopak práce je napsána velice pečlivě bez chyb a překlepů.

Odborná stránka práce

Po odborné stránce je předložená práce nesmírně přínosná. Podává ucelený přehled epidemiologických přístupů k hodnocení úrazů mozku, bez kterých nelze pochopit rozsah problematiky a východiska pro efektivní prevenci, diagnostiku a terapii.

Z odborného hlediska nemám k práci připomínky, jen všeobecné dotazy: Jaký je praktický dopad těchto výzkumů (kromě didaktického na TU) na veřejné zdraví a implementaci ve studiích doporučovaných opatření ve Slovenské republice a co brání aktivnímu zapojení obou (tedy i České) republik do již probíhajících, případně nově se připravujících mezinárodních studií?

Celkové hodnocení

Po přečtení spisu mohu jen konstatovat, že habilitační práce MUDr. Alexandry Bražinové, Ph.D., dokumentuje její hluboké znalosti a přehled nejen v problematice úrazů mozku, ale také v epidemiologické metodologii a veřejném zdravotnictví a proto jsem rád, že autorka podala habilitační spis na své Alma Mater. Práce podtrhuje důležitost epidemiologického hodnocení výskytu úrazů mozku pro účinnou prevenci, kvalitní terapii a minimalizaci trvalých následků po úrazu.

Téma habilitační práce je velmi aktuální, čehož důkazem je řada publikací autorky ve špičkových odborných časopisech.

Závěr

Habilitační práce MUDr. Alexandry Bražinové, Ph.D. potvrzuje vysoké odborné kvality autorky a odpovídá požadavkům §72 zákona 111/98 Sb. O vysokých školách.

Proto doporučuji habilitační komisi a vědecké radě 3. LF UK v Praze, aby přijala tuto práci v celém rozsahu jako pozitivní podklad pro její habilitační řízení.

Praha, 26. 1. 2017

Doc. MUDr. Alexander M. Čelko, CSc.
Vedoucí Ústavu epidemiologie a biostatistiky
Katedry HEPL 3. LF UK